

KANCELARIA ADWOKACKA Andrzej Nowakowski

41-400 Mysłowice ul. Mikołowska 4a lok.303
email: adwokat.andrzej.nowakowski@gmail.com
NIP 839-149-74-33
tel. 509 485 280

=====

Mysłowice dnia 2023.05.23.

Trybunał Konstytucyjny
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący:
Spółka z o.o.

Sygn. Akt   Ts 91 / 22

Zażalenie na Postanowienie.

W imieniu skarżącej, wnoszę zażalenie na Postanowienie z dnia 27 kwietnia 2023 r. wydane w przedmiocie odmowy nadania biegi skardze konstytucyjnej i wnoszę

- o skierowanie przez skład orzekający wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności Art. 60 ust. 4 Ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym z Art. 190 ust. 5 Konstytucji oraz z Art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z Art. 190 ust. 5 Konstytucji, oraz o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania wniosku

a nadto o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz skierowanie skargi do rozpoznania.

oraz o zasądzenie na rzecz skarżących kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2023 r. Trybunał Konstytucyjny postanowił odmówić nadania biegu skardze konstytucyjnej. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazano iż skład orzekający nie zgadza się z utrwalonym poglądem doktryny iż prawa wskazane w Konstytucji gwarantowane są także w stosunku osób prawnych ; które nie są osobą fizyczną, a więc nie może do nich odnosić się zwrot gramatyczny „prawą człowieka” zawarty w przepisach Konstytucji. W szczególności w ocenie składu orzekającego zwrot „każdy” zawarty w Art. 79 ust. 1 Konstytucji odnosi się wyłącznie do osób fizycznych, a nie dotyczy osób prawnych.

Wnosząc zażalenie na powyższe postanowienie wskazać na wstępie należy iż świetle konieczności gramatycznej wykładni norm konstytucyjnych na jaką powołuje się Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 27 kwietnia 2023 r. Sygn. Akt Ts 91/22 istnieje poważna wątpliwość czy norma Art. 60 ust. 4 Ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym jedna zgodna z Art. 190 ust. 5 Konstytucji.

Otóż w Art. 190 ust. 5 Konstytucji iż wszelkie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów. Konstytucja nie przewiduje w tym zakresie wyjątku.

Konstytucyjny zwrot „orzeczenia” zarówno w języku prawniczym jak i literackim (w którym sporządzono treść Konstytucji) ma szersze znaczenie niż zwrot wyrok czy postanowienie. Zawiera on w sobie zarówno obie te formy aktywności Trybunału jak i każdą inną formę stanowiącą wyrażenie woli składu orzekającego co do treści rozstrzygnięcia. Można więc iż kierując się szczególnym znaczeniem instytucji Trybunału Konstytucyjnego oraz skutkami jego działania - ustrojodawca zastrzegł iż wszelka forma aktywności orzeczniczej tego organu (a więc zarówno wyroki jak i postanowienia) muszą zostać wydane w składzie gwarantującym większość.

Zgodnie ze znaczeniem językowym jak i prawnym zwrotu większość, oraz zgodnie z zasadami logiki formalnej – jest to stan w którym liczba desygnatów „za” jest większa niż liczba desygnatów „przeciw”. W konsekwencji zasadnym jest twierdzenie iż z punktu widzenia logiki formalnej spełnienia warunku „większości głosów za” uzależnione jest od istnienia liczby minimalnej desygnatów w której możliwe jest ujawnienie się większości.

A skoro tak, to procedowanie Trybunału w składzie jednoosobowym, w którym nie istnieje możliwość ujawnienia się większości – jest niezgodne z gramatyczną wykładnią Art. 190 ust. 5 Konstytucji gwarantującą określony skład Trybunału Konstytucyjnego.

Co więcej, brak właściwego, wskazanego w Art. 190 ust. 5 Konstytucji składu Trybunału Konstytucyjnego - narusza prawo strony do rozpoznania „sprawy” przez właściwy „Sąd” konstytucyjny tj. narusza Art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z Art. 190 ust. 1 Konstytucji. Jak bowiem wskazano w postanowieniu TK z dnia 25 stycznia 2005 roku Sygn. Akt Ts 109 / 04:

„brak jest jednak podstaw do wykluczenia możliwości dochodzenia w trybie skargi konstytucyjnej ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, naruszonych na skutek wydania orzeczenia w drodze wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej. [...] Powstaje jedynie pytanie, czy można uznać Trybunały, w tym Trybunał Konstytucyjny, za „sąd” w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Ratio legis wskazanego przepisu i przyjęta w orzecznictwie TK dyrektywa wykładni, zgodnie z którą wątpliwości interpretacyjne dotyczące praw konstytucyjnych rozstrzygać należy na korzyść jednostki, wskazują na zasadność szerokiej wykładni pojęcia „sąd” użytego w art. 79 Konstytucji, obejmując nim także Trybunały. W konkluzji stwierdzić należy, iż za „ostateczne rozstrzygnięcie” w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji można także uznać orzeczenie wydane w ramach wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej.”

Z tych względów skarżący wnosi o skierowanie przez organ procedujący wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie w/w normy ustawy z powołanymi wzorcami Konstytucji.

Odnosząc się z kolei do problematyki ochrony praw podmiotowych osób prawnych na podstawie przepisów Konstytucji, to koniecznym w tym miejscu jest dokonanie kilku uwag natury ogólnej.

Zauważyć należy iż systemowa ochrona prawna zarówno osób prawnych jak i fizycznych jest dorobkiem ewolucji systemów prawnych ludzkości licząc od chwili ich

powstania. Jednym z podstawowych praw, które prawdopodobnie stanowiło jeden z fundamentów powstania systemów prawnych, było prawo do ochrony szeroko pojętej własności i praw związanych z realizacją oraz ochroną tego prawa.

Dostrzec należy iż już najstarsze systemy prawne jak prawo zwyczajowe, a następnie formalnie powstałe systemy staroegipskie czy obowiązujące w Babilonie przewidywały ochronę praw majątkowych i praw od nich pochodnych, przy czym nie obejmowały one z zasady ogółu społeczeństwa i wszystkich jego elementów. Precyzyjnie rzecz ujmując chroniły one jedynie część klas społecznych inne pozostawiając poza ochroną prawną.

W skutek ewolucji systemów społecznych oraz zmian w postrzeganiu prawa doprowadzono stopniowo do objęcia ochroną prawną wszystkich elementów tworzących społeczeństwo w tym tych, które nie były postrzegane jako „ludzie”. W starożytnym Rzymie, którego system prawny stanowi fundament europejskich systemów prawnych, niewolnicy nie stanowili „ludzi” zarówno w powszechnej świadomości społecznej jak i w rozumieniu prawa. Prawo rzymskie określało niewolników mianem „rzeczy żyjącej” co właściwie oddaje status takich osób w rozumieniu ówczesnego prawa.

Skutkiem ewolucji społecznej jak i systemów prawnych doszło do objęcia równą ochroną prawną wszystkich ludzi, a więc w rozumieniu prawa wszystkich przejawiających cechę bycia człowiekiem (co w stosunku do pierwotnych systemów prawnych było nie do przyjęcia).

Następnie w skutek ewolucji praw podmiotowych ludzi w tym zmian w systemach prawnych państwa doszło do wykreowania istnienia „osób prawnych”. Co istotne dla dalszych rozważań te osoby prawne w rzeczywistości stanowią realizację praw majątkowych ludzi będących ich właścicielami. „Na końcu” każdego systemu „osób prawnych” znajduje się bowiem każdorazowo prawo majątkowe określonego człowieka lub grupy osób, a „osoba prawna” jest jedynie formą jego realizacji.

Być może w przyszłości postęp technologiczny, a także postępująca za nim ewolucja systemów prawnych obejmie jakimś zakresem praw „istoty myślące” nie będące ludźmi. Z punktu widzenia teorii prawa jest to tak samo realne jak objęcie prawem do równości i wolności osobistej wszystkich „rzeczy żyjących” w rozumieniu prawa rzymskiego. Coś co wydaje się niemożliwe w aktualnych realiach prawnych i społecznych może stać się rzeczywistością w przyszłości.

Uwagi te są o tyle istotne, albowiem wbrew przekonaniu wyrażonemu w zaskarżonym postanowieniu z dnia 27 kwietnia 2023 r. objęcie ochroną prawną „osób prawnych” nie jest nadinterpretacją Konstytucji, czy powielaniem praktyki orzeczniczej.

Rozwijające się przez stulecia orzecznictwo jak i sama doktryna prawa zauważyła bowiem iż w skutek realizacji praw podmiotowych ludzi do różnych form ochrony praw majątkowych doszło do wykreowania (stworzenia) samodzielnych bytów prawnych zwanych osobami prawnymi. Nie mają one co prawda cech ludzkich (można by rzecz jak „rzeczy żyjące” w starożytnym Rzymie), ale mają swój majątek swoje prawa i obowiązki. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest fakt iż społeczeństwo (z punktu widzenia teorii prawa) tworzą zarówno osoby fizyczne (ludzie) jak i podmioty nie będące ludźmi (osoby prawne). W rozumieniu ustaw uczestniczą oni na równych prawach w czynnościach prawnych które kreują tworząc państwo wraz z osobami fizycznymi czyli ludźmi.

Mając powyższe na względzie podnieść należy iż ustrojodawca używając zwrotów prawnych w języku literackim Konstytucji chciał im nadać ponadczasowe znaczenie obejmujące każdą hipotetycznie możliwą sytuację faktyczną jak i prawną.

Choć poszczególne zwroty Konstytucji odnoszą się gramatycznie do ludzi i ich cech, to dostrzec jednak należy iż poszczególne przepisy unikają zwrotów jednoznacznie powiązanych

z istotą ludzką. Dla przykładu Art. 11 stanowi o wolności działania partii politycznych, Art. 12 stanowi o wolności osób prawnych a Art. 14 o wolności pojęcia „prasy” a nie ludzi ją tworzących. Co więcej, Art. 21 stanowi o wolności ochrony praw podobnie jak Art. 22. Natomiast Art 25 wprost odnosi się do niekoniecznie sformalizowanej struktury społecznej nie muszącej mieć osobowości prawnej, a nawet odwołującej się do bytu który z całą pewnością nie jest człowiekiem. Wszystkie te przepisy znajdują się w dziale zatytułowanym Rzeczpospolita, choć nie stanowią one o formalnej strukturze państwa, lecz opisują pewne ramy działania systemu który te państwo tworzy.

Podobnie rzecz ma się z działem „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela” który określa zakres praw podmiotowych, choć nie zawsze odnoszących się do obywateli. Przepisy te określają bowiem także prawa osób nie będących obywatelami Polski i wtedy o odstępstwie od zasad konstytucyjnych jednoznacznie stanowią – dla przykładu w Art. 37 ust. 2 Konstytucji

Co więcej, części przepisów Konstytucji jednoznacznie wskazuje kiedy skierowana jest do ludzi, a więc nie obejmuje swym zakresem innych podmiotów. Dla przykładu jest to norma Art. 33, 34, 35, 38 itd.

Najistotniejsze jednak iż Art. 37 ust. 1 Konstytucji używając nieosobowego zwrotu „kto” (zamiast człowiek lub obywatel) ustrojodawca określił iż każdy podmiot prawa znajdujący się pod władzą Rzeczpospolitej - korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.

Powyższe wywody ponownie więc można podsumować powołanym już raz wyżej twierdzeniem Trybunału zawartym w postanowieniu z dnia 25 stycznia 2005 roku Sygn. Akt Ts 109 / 04 iż : *wątpliwości interpretacyjne dotyczące praw konstytucyjnych rozstrzygać należy na korzyść jednostki*

Z tych względów skarżąca podnosi, że nietrafnym jest przyjęcie koncepcji iż ochrona praw podmiotowych wskazanych w Konstytucji nie dotyczy osób prawnych. Abstrahując bowiem od powyżej poczynionych wywodów teoretycznych – to zauważyć należy iż konstytucyjna ochrona praw i wolności osób prawnych faktycznie ma na celu ochronę praw majątkowych ludzi których własnością są osoby prawne. W konsekwencji objęcie ich ochroną konstytucyjną jest realizacją normy Art. 64 ust. 1 Konstytucji która tej sytuacji u swoich podstaw dotyczy przecież właścicieli osób prawnych czyli ludzi.

Z tych względów zaskarżone postanowienie jest chybione.

Andrzej Nowakowski

~~Advokat~~